

BAB III

MÉTODE PANALUNGTIKAN

3.1 Desain Panalungtikan

Métode anu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta *Research and Development* (RnD) anu miboga tujuan pikeun ngahasilkeun produk modél tés kaparigelan maca basa Sunda di SMA kelas X. Panalungtikan dina widang atikan jeung pamekaranana mangrupa jenis panalungtikan anu sacara umum digunakeun pikeun ngungkulan pasualan-pasualan anu kapaluruh dina widang atikan. Éta hal dirojong ku pedaran Borg jeung Gall, dina Kuswari (2013, kc. 82), anu nétélakeun yén panalungtikan jeung pamekaran dina widang atikan nyaéta prosés anu digunakeun pikeun ngamekarkeun jeung ngavalidasi produk atikan. Dina métode RnD ogé dibutuhkeun modifikasi ogé rarancang saméméh ngalakukeun uji coba nu ruanglingkupna lega atawa heureut pikeun maluruh waktu jeung instrumén anu dibutuhkeun luyu jeung réspon siswa (Pulungan, 2014, kc.76).

Sugiyono (2016, kc.32) ngadadarkeun yén sacara métodologis, panalungtikan jeung pamekaran (*research and development*) miboga opat jenis tingkat *kesulitan* nu ébréh saperti ieu di handap.

- a. Lével 1, panalungtikan pikeun ngahasilkeun rarancang lajuning laku, tapi teu diteruskeun kana ngahasilkeun jeung nguji produk.
- b. Lével 2, panalungtik henteu ngalaksanakeun panalungtikan, tapi langsung nguji produk nu aya.
- c. Lével 3, panalungtikan anu digunakeun pikeun ngamekarkeun produk nu geus aya jeung nguji kaéféktifanana.
- d. Lével 4, nalungtik produk pikeun nyiptakeun produk anyar sarta nguji kaéféktifanana.

Lével kesulitan anu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta lével 3, maluruh data pikeun nalungtik karakteristik, wangu, jeung kaayaan modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA Negeri kota Banjar tuluy ngahasilkeun rarancang produk ngaliwatan validasi sacara internal (*judgement ahli*) pikeun ngahasilkeun modél tés kaparigelan maca basa Sunda.

Nur Aisyah Suwanda, 2019

MODÉL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

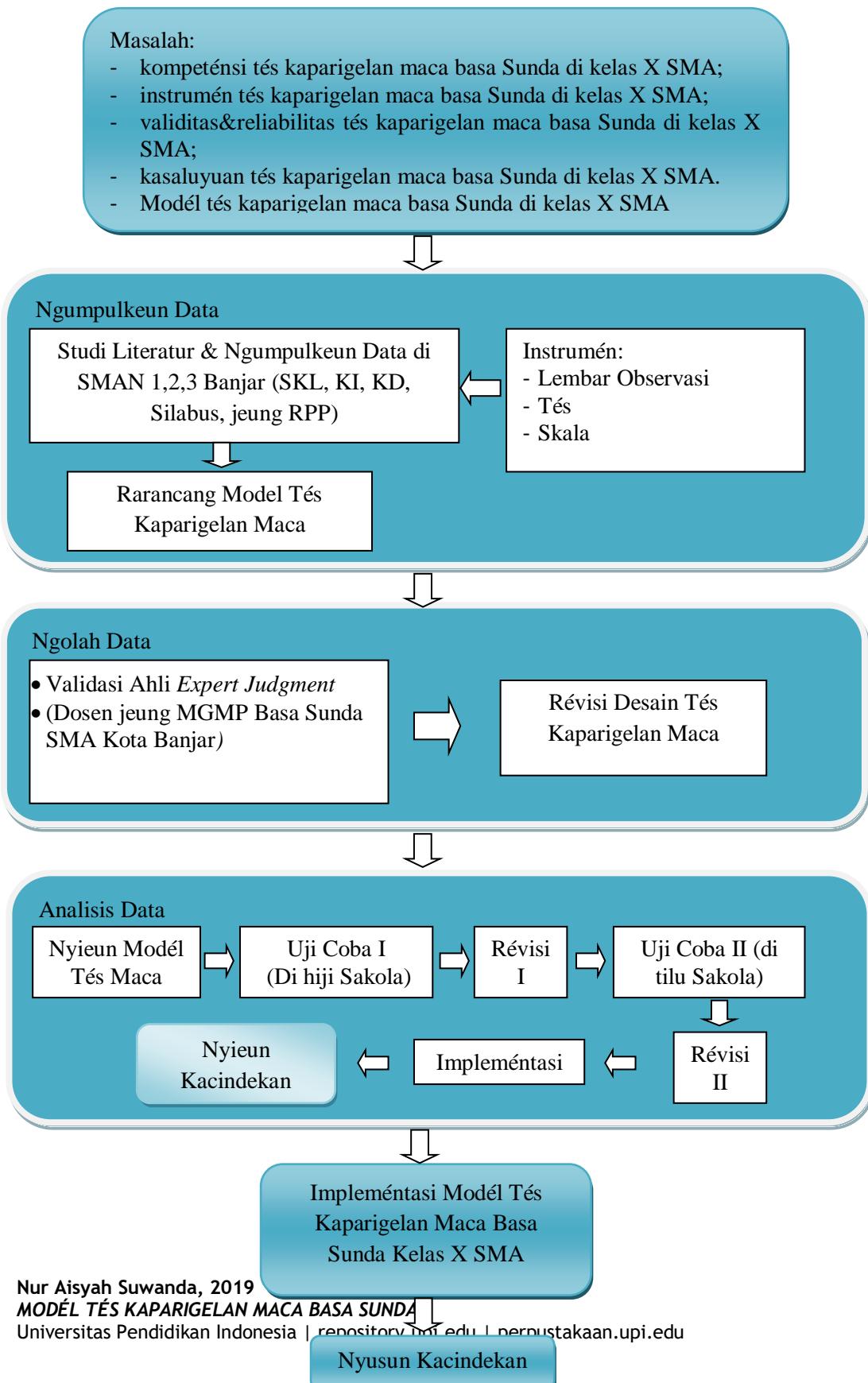
Judgement ahli dina ieu panalungtikan nyaéta Dosén Basa Sunda UPI jeung praktisi ti MGMP basa Sunda di SMA kota Banjar. Sabada dijudgment ku para ahli jeung praktisi, éta draft modél dianalisis, kaasup dijerona matéri, kompeténsi, jeung instrumén tés kaparigelan maca basa Sunda. Satuluyna diujicoba tahap kahiji, di SMAN 2 Banjar, digunakeun 3 nepi ka 45 siswa, data anu dicangking tuluy dikumpulkeun jeung dianalisis. Hasil ujicoba dirévisi produk lapangan kahiji pikeun diujicoba deui di tahapan anu kadua, nyaéta ruang lingkup anu leuwih gedé. Uji coba tahap kadua dilaksanakeun di tilu sakola, SMAN 1 Banjar, SMAN 2 Banjar, jeung SMAN 3 Banjar anu jumlahna 9 nepi ka 135 siswa. Data kuantitatif dina lumangsungna subjék saméméh jeung sabada dikumpulkeun, hasilna diévaluasi pikeun satuluyna disebarkeun jeung diimplemémentasi, laporan produk modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA.

Patali jeung pedaran di luhur, katitén yén data dina ieu panalungtikan bisa dicangking ngaliwatan pamarekan kualitatif jeung kuantitatif. Nurutkeun Basrowi jeung Suwandi (2008, kc. 22) *penelitian kualitatif adalah penelitian yang berangkat dari inkuiri naturalistik yang temuan-temuannya tidak diperoleh dari prosedur penghitungan secara statistik*. Ari panalungtikan kuantitatif nurutkeun Sugiyono (2016, kc.13) nétélakeun yén métode kuantitatif nyaéta métode panalungtikan anu digunakeun pikeun nyalusur populasi atawa sampel nu tangtu ngaliwatan analisis data angka-angka statistik.

Dumasar kana éta pedaran, pamarekan kualitatif jeung kuantitatif dina ieu panalungtikan miboga fungsi pikeun nangtukeun puseur panalungtikan kana observasi prosés larapna modél tés kaparigelan maca basa Sunda di unggal sakola anu satuluyna dianalisis tur dijieun rarancang modélna, diuji validitas ngaliwatan *expert judgment* jeung uji coba langsung ka kelas, anu satuluyna ngahasilkeun modél tés, sarta dijieun kacindekan.

Dumasar kana pamarekan kualitatif jeung kuantitatif kalawan métode deskriptif, ngaliwatan modél *research and development* nurutkeun Richey jeung Klein, dina Sugiono (2016, kc.39), desain panalungtikan nu digunakeun nyoko kana galur anu ébréh dina bagan 3.1.

Bagan 3.1
Desain Panalungtikan Research and Development
Modél Tés Kaparigelan Maca Basa Sunda Kelas X SMA di Kota Banjar

3.2 Sumber Data

Basrowi jeung Suwandi (2008) ngawincik papasingan sumber data nyaéta kekecapan, tindakan, sumber data tinulis, foto, jeung statistik. Dumasar éta pedaran data anu aya dina ieu panalungtikan anu dicangking ngaliwatan pamarekan kualitatif jeung kuantitatif nyaéta sumber data tinulis jeung angka statistik, anu méré gambaran ngeunaan éfektifitas modél tés anu dilaksanakeun.

Ieu paanalungtikan dilaksanakeun di SMA Negeri nu aya di kota Banjar, nyaéta SMAN 1 Banjar, SMAN 2 Banjar, jeung SMAN 3 Banjar, kalayan subjék panalungtikanana nyaéta perangkat évaluasi pangajaran basa Sunda kelas X semester genap, taun ajaran 2017/2018. Ieu lokasi jeung subjék panalungtikan dipilih lantaran domisili panalungtik aya di kota Banjar, provinsi Jawa Barat. Anu jadi tinimbanganana nyaéta babarina aksés dina nyangking data.

Anapon anu ngalantarankeun dipilihna SMA Negeri, lain SMA Swasta anu aya di kota Banjar minangka subjék panalungtikan, lantaran SMA Negeri sok dijadikeun tolak ukur dina prosés pangajaran basa Sunda tibatan swasta. Lian ti éta di SMA Negeri anu aya di kota Banjar miboga fasilitas diajar anu leuwih lengkep dibandingkeun jeung SMA Swasta. Alesan lianna, guru basa Sunda di SMA Negeri di kota Banjar umumna paling henteu miboga kasang tukang pendidikan minimal strata 1 (S1), boh dina matapelajaran basa Sunda, boh dina matapelajaran lianna. Sedengkeun di sakola swasta masih loba anu can nyangking atikan strata 1 (S1), atawa strata 1 (S1) anu jurusanana jauh tina mata pelajaran basa Sunda, saperti Ilmu Politik, Perikanan dan Kelautan, Peternakan, jsb.

Dijadikeunana kelas X minangka subjék panalungtikan, lantaran di SMA Negeri kota Banjar kelas X dilarapkeun kurikulum 2013 (révisi 2017), sedengkeun kelas XI jeung kelas XII masih aya kénéh anu ngalarapkeun KTSP atawa kurikulum 2013 anu can dirévisi di taun 2017.

3.3 Ngumpulkeun Data

3.3.1 Instrumén Pangumpul Data

Nurutkeun Sugiyono (2013, kc. 102) *instrumen penelitian adalah suatu alat yang digunakan mengukur fenomena alam maupun sosial yang diamati*. Bisa diébréhkeun yén instrumén pangumpul data téh mangrupa alat ukur anu digunakeun sacara sistematis dina nyangking data. Anapon jenis jeung jumlah istrumén dina panalungtikan jeung pamekaran gumantung kana desain jeung lévelna. Saperti anu dipedar saméméhna, galur desain dina ieu panalungtikan nyoko kana pamarekan Richey jeung Klein, dina Sugiyono (2016, kc.39), anu ngébréhkeun puseur panalungtikan kana tilu tahapan, nyaéta rarancang, produksi, jeung évaluasi. Rarancang dimimitian ku analisis pangabutuh anu dilakukeun ku panalungtik, nyaéta studi literatur jeung ngumpulkeun informasi, Satuluyna dina prosés produksi mangrupa kagiatan pikeun nyusun desain modél tés kaparigelan maca dumasar data anu dicangking saméméhna. Sedengkeun prosés évaluasi mangrupa kagiatan ngajén kumaha produk anu geus dijieu ngaliwatan validasi internal jeung éksternal.

Dina ieu pedaran, lével *research and development* (RnD) anu digunakeun nyaéta lével 3, anu sacara umum disebutna nalungtik jeung nguji produk nu geus aya. Data anu dicangking divalidasi ngaliwatan *expert judgement* tim ahli, nyaéta dinilai langsung ku Dosén Basa Sunda UPI Bandung jeung Musyawarah Guru Mata Pelajaran (MGMP) basa Sunda ku cara FGD (*Focus Group Discussion*), anu satuluyna langsung divalidasi sacara éksternal ka siswa (lapangan). Éta panalungtikan réngsé nepi ka jadi hasil ngaropéa produk modél tés nu aya.

Dumasar kana pangabutuh dina RnD Lével 3, dina nyangking poténsi jeung masalah, instrumén kahiji nyaéta lembar observasi anu digunakeun pikeun nyangking informasi kaayaan sistem pangajaran basa Sunda di unggal sakola. Instrumén panalungtikan anu kadua dina ieu panalungtikan nyaéta tés, anu digunakeun pikeun ngumpulkeun data ngeunaan *output* pangajaran basa Sunda, nyaéta kaparigelan maca. Dina nyusun rarancang tés dibutuhkeun kisi-kisi soal anu diujikeun ka siswa pikeun jadi papagon kualifikasi jeung bobot unggal butir soal anu diasongkeun ka siswa. Anapon kisi-kisina ébréh dina tabél 3.1-3.8.

TabéI 3.1
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI TARJAMAHAN
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.

10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.1 Menganalisis aspek kebahasaan dan rasa bahasa teks terjemahan.	3.1.1 Menganalisis kosa kata dan silsilah pancakaki dalam téks terjemahan melalui kegiatan membaca.	- Analisis kandaga kecap jeung kalimah dina téks tarjamahan - Istilah pancakaki dina tarjamahan	1 2 3 4 5 6 7 8 9	PG PG PG PG PG PG PG PG	C3 C3 C4 C4 C5 C5 C5 C3 C3	LOTS LOTS HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS LOTS LOTS

			- Analisis kandaga kecap jeung kalimah dina téks tarjamahan	10	PG	C4	HOTS
2.	3.1 Menganalisis aspek kebahasaan dan rasa bahasa teks terjemahan.	3.1.1 Menganalisis kosa kata dan silsilah pancakaki dalam téks terjemahan melalui kegiatan membaca.	- Analisis kandaga kecap jeung kalimah dina téks tarjamahan	1	Ngajodoxeun	C4	HOTS
				2	Ngajodoxeun	C3	LOTS
				3	Ngajodoxeun	C2	LOTS
				4	Ngajodoxeun	C2	LOTS
				5	Ngajodoxeun	C3	LOTS
				6	Ngajodoxeun	C2	LOTS
				7	Ngajodoxeun	C3	LOTS
				8	Ngajodoxeun	C4	HOTS
				9	Ngajodoxeun	C3	LOTS
				10	Ngajodoxeun	C4	HOTS

TabéL 3.2
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI DONGÉNG
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.

10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.2 Membandingkan jenis dongeng berdasarkan isi, struktur, dan aspek kebahasaan.	3.2.1 Membandingkan ciri-ciri dongeng 3.2.2 Membandingkan jenis-jenis dongeng fabel, parabel, legenda, sage dan mite 3.2.3 Menafsirkan unsur-unsur intrinsik dongeng “Rawa Onom” dan “Gagak Hayang Jadi Merak” yang dibaca 3.2.1 Membandingkan ciri-ciri dongeng	- Judul dongéng - Jenis-jenis dongéng - Pamahaman téks dongéng - Amanah téks dongéng - Kandaga kecap dina dongéng	1 2 3 4 5	PG PG PG PG PG	C4 C4 C4 C4 C5	HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS
2.	3.2 Membandingkan jenis dongeng berdasarkan isi,	3.2.3 Menafsirkan unsur-unsur intrinsik dongeng “Rawa Onom” dan “Gagak Hayang Jadi Merak”	- Amanah téks dongéng - Tokoh jeung watek dina téks dongéng - Setting dina téks	1 2	Uraian Uraian	C2 C1	LOTS LOTS

	struktur, dan aspek kebahasaan.	yang dibaca 3.2.1 Membandingkan jenis-jenis dongeng fabel, parabel, legenda, sage dan mite	dongéng - Pamohalan dina téks dongéng - Jenis-jenis dongéng	3 4 5	Uraian Uraian Uraian	C2 C4 C5	LOTS HOTS HOTS
--	---------------------------------	---	---	---------------------	------------------------------------	------------------------	------------------------------

TabéL 3.3
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI LAPORAN KAGIATAN
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

- 10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.
- 10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.3 Menganalisis isi, struktur, dan aspek kebahasaan laporan kegiatan.	3.3.2 Menjabarkan bagian <i>bubuka</i> , <i>eusi</i> , dan <i>panutup</i> laporan kegiatan 3.3.1 Mengidentifikasi isi laporan kegiatan sesuai dengan kaidah-kaidahnya. 3.3.2 Menjabarkan bagian <i>bubuka</i> , <i>eusi</i> , dan <i>panutup</i> laporan kegiatan 3.3.3 Menganalisis kosa kata yang terdapat dalam laporan kegiatan. dongeng	- Bagian-bagian laporan kgiatan - Eusi laporan kgiatan - Bagian-bagian laporan kgiatan - Kandaga kecap dina laporan kgiatan	1 2 3 4 5	PG PG PG PG PG	C4 C5 C4 C4 C2	HOTS HOTS HOTS HOTS LOTS

2.	3.3 Menganalisis isi, struktur, dan aspek kebahasaan laporan kegiatan.	3.3.1 Mengidentifikasi isi laporan kegiatan sesuai dengan kaidah-kaidahnya.	- Eusi laporan kagiatan	1 2 3 4 5	Uraian Uraian Uraian Uraian Uraian	C2 C1 C2 C4 C5	LOTS LOTS LOTS HOTS HOTS
----	--	---	-------------------------	-----------------------	--	----------------------------	--------------------------------------

TabéL 3.4
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI KAWIH
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.

10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.4Membandingkan bentuk, struktur, dan aspek kebahasaan teks kawih Sunda Klasik dan pop.	3.4.3 Menafsirkan diksi dan purwakanti pada teks kawih Sunda klasik dan pop 3.4.1 Menganalisis ciri-ciri rumpaka kawih Sunda klasik dan pop dengan tepat 3.4.3 Menafsirkan diksi dan purwakanti pada teks kawih Sunda klasik dan pop 3.4.1 Menganalisis ciri-ciri rumpaka kawih Sunda klasik dan pop dengan tepat 3.4.3Menafsirkan diksi dan purwakanti pada teks kawih Sunda klasik dan pop 3.4.2 Membandingkan jenis kawih Sunda klasik dan pop dan tepat pada kawih	- kandaga kecap dina téks kawih - Téma téks kawih - diksi téks kawih - Amanah téks kawih - purwakanti dina téks kawih - jenis-jenis kawih	1 2 3 4 5 6	PG PG PG PG PG PG	C4 C4 C4 C5 C4 C4	HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS

		<p>“Papatong”, “Dina Amparan Sajadah”, “És Lilin”, dan pupuh.</p> <p>3.4.3 Menafsirkan makna yang terkandung dalam teks kawih Sunda klasik dan pop.</p> <p>3.4.2 Membandingkan jenis kawih Sunda klasik dan pop dan tepat pada kawih “Papatong”, “Dina Amparan Sajadah”, “És Lilin”, dan pupuh.</p> <p>3.4.3 Menafsirkan diksi dan purwakanti pada teks kawih Sunda klasik dan pop.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ma’na dina téks kawih - jenis-jenis kawih - purwakanti dina téks kawih - eusi téks kawih 	7 8 9 10	PG PG PG PG	C4 C6 C3 C4	HOTS HOTS LOTS HOTS
2.	3.4 Membandingkan bentuk, struktur, dan aspek kebahasaan teks kawih Sunda Klasik dan pop.	<p>3.4.2 Membandingkan jenis kawih Sunda klasik dan pop dan tepat pada kawih “Papatong”, “Dina Amparan Sajadah”, “És Lilin”, dan pupuh.</p> <p>3.4.1 Menganalisis ciri-ciri rumpaka kawih Sunda klasik dan pop dengan tepat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jenis-jenis kawih - Unsur dina téks kawih - Amanah téks kawih 	1 2 3	Uraian Uraian Uraian	C4 C4 C5	HOTS HOTS HOTS

TabéL 3.5
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI WAWANCARA
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.

10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.5 Menganalisis isi, struktur, dan unsur kebahasaan teks wawancara	3.5.1 Mengidentifikasi runtutan teks wawancara 3.5.3 Menganalisis kosa kata wawancara 3.5.2 Memahami isi wawancara	- Bagian-bagian wawancara - Kandaga kecap dina wawancara - Fakta jeung opini dina wawancara	1 2 3 4 5	PG PG PG PG PG	C5 C4 C4 C3 C3	HOTS HOTS HOTS LOTS LOTS
2.	3.5 Menganalisis isi, struktur, dan unsur kebahasaan teks wawancara	3.5.2 Memahami isi wawancara “Kahuruan”	- Eusi laporan kagiatan	1 2 3 4 5 6 7	Uraian Uraian Uraian Uraian Uraian Uraian Uraian	C1 C2 C3 C3 C4 C4 C3	LOTS LOTS LOTS LOTS HOTS HOTS LOTS

TabéL 3.6
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI CARITA BABAD
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.

10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.6Menganalisis isi, struktur, dan aspek kebahasaan babad/sejarah Sunda	3.6.3 Merinci bagian-bagian babad yang dibacanya. 3.6.2 Menentukan unsur intrinsik babad yang dibacanya 3.6.1 Mengidentifikasi isi babad Sumedang yang dibacanya 3.6.3 Merinci bagian-bagian babad yang dibacanya.	- Bagian-bagian carita babad - pupuh dina carita babad - eusi carita babad - Bagian-bagian carita babad - Kandaga kecap dina carita babad	1 2 3 4 5	PG PG PG PG PG	C3 C4 C5 C4 C4	LOTS HOTS HOTS HOTS HOTS
2.	3.6Menganalisis isi, struktur, dan aspek kebahasaan babad/sejarah Sunda	3.6.1 Mengidentifikasi isi babad Sumedang yang dibacanya 3.6.2 Menentukan unsur intrinsik babad yang dibacanya 3.6.1 Mengidentifikasi isi babad Sumedang yang dibacanya	- eusi carita babad - Pamohalan dina carita babad - eusi carita babad	1 2 3 4 5	Uraian Uraian Uraian Uraian Uraian	C1 C2 C3 C3 C4	LOTS LOTS LOTS LOTS HOTS

TabéI 3.7
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI SAJAK
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.

10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.7 Menganalisis bentuk dan tipe aksara Sunda sesuai dengan kaidah-kaidahnya.	3.7.1 Membédakan huruf-huruf vokal, aksara ngalagena, dan angka dengan baik dan sistematis 3.7.2 Mengidentifikasi penggunaan rarangken dan angka pada teks aksara Sunda yang dibaca	- Eusi téks aksara Sunda - rarangkén dina aksara Sunda - vokal jeung aksara ngalagena	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun Ngajodoxeun	C3 C4 C5 C4 C5 C4 C4 C4 C4 C5	LOTS HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS HOTS

2.	3.7 Menganalisis bentuk dan tipe aksara Sunda sesuai dengan kaidah-kaidahnya.	3.7.3 Membédakan huruf-huruf vokal, aksara ngalagena, dan angka dengan baik dan sistematis 3.7.4 Mengidentifikasi penggunaan rarangken dan angka pada teks aksara Sunda yang dibaca	- Eusi téks aksara Sunda - rarangkén dina aksara Sunda - vokal jeung aksara ngalagena - angka jeung huruf dina aksara Sunda	1 2 3 4 5	Uraian Uraian Uraian Uraian Uraian	C1 C2 C3 C3 C4	LOTS LOTS LOTS LOTS HOTS
----	---	--	--	-----------------------	--	----------------------------	--------------------------------------

TabéL 3.8
KISI – KISI SOAL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA MATÉRI SAJAK
KELAS X SEMESTER GANJIL TAHUN PELAJARAN 2017 / 2018

Kompetensi Inti :

10.3 Memahami, menerapkan, menganalisis pengetahuan faktual, konseptual, prosedural berdasarkan rasa ingin tahu tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya, dan humaniora dengan wawasan kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan peradaban terkait fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan prosedural pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.

10.4 Mengolah, menalar, dan menyaji dalam ranah konkret dan ranah abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah secara mandiri dan mampu menggunakan metoda sesuai kaidah keilmuan.

No.	Kompetensi Dasar	Indikator	Materi	No Soal	Bentuk Tes	Lével Kognitif	Keterangan
1.	3.8 Menganalisis isi, unsur, struktur dan aspek kebahasaan sajak.	3.8.1 Menganalisis isi, kosa kata melalui idiom yang terkandung di dalam sajak 3.8.2 Mengidentifikasi unsur tema, rasa, nada, dan amanat yang terkandung di dalam teks sajak 3.8.3 mengidentifikasi makna yang terkandung dalam sajak dengan memperhatikan kaidah kebahasaan yang dibacanya.	- Jenis-jenis sajak - eusi sajak - Kandaga kecap dina sajak - Jenis-jenis sajak - Eusi téks sajak	1 2 3 4 5	PG PG PG PG PG	C2 C4 C4 C2 C4	LOTS HOTS HOTS LOTS HOTS
2.	3.6Menganalisis isi, struktur, dan aspek kebahasaan teks babad/sejarah Sunda	3.8.1 Menganalisis isi, kosa kata melalui idiom yang terkandung di dalam sajak	- Jenis-jenis sajak - Eusi dina téks sajak	1 2 3	Uraian Uraian Uraian	C1 C2 C3	LOTS LOTS LOTS

		3.8.2 Mengidentifikasi unsur tema, rasa, nada, dan amanat yang terkandung di dalam teks sajak 3.8.3 mengidentifikasi makna yang terkandung dalam sajak dengan memperhatikan kaidah kebahasaan yang dibacanya.	- Unsur-unsur sajak	4 5	Uraian Uraian	C3 C4	LOTS HOTS
--	--	--	---------------------	--------	------------------	----------	--------------

Kisi-kisi nu ébréh dina tabél mangrupa gambaran soal anu diujikeun ka siswa sarta teu leupas tina kompeténsi dasar jeung indikator unggal matérina. Saterusna, instrumén anu katilu nyaéta skala, anu digunakeun pikeun maluruh data ngeunaan validitas modél tés kaparigelan maca. Komponén anu patali jeung éta modél tés, diantarana kejelasan petunjuk, matéri anu ditéskeun, basa dina tés, tata tulis, pedoman penskoran, jeung penilaian umum. Éta komponén digunakeun pikeun ngajén soal anu diasongkeun ka siswa, naha geus saluyu atawa acan. Dina ieu hal, instrumén pikeun ngumpulkeun data panalungtikan, digunakeun *checklist*.

Dina prosés validasi desain, instrumén anu digunakeun dina nyangking informasina nyaéta padoman wawancara ngaliwatan sawangan Dosen Basa Sunda UPI Bandung jeung Ketua MGMP basa Sunda SMA Kota Banjar. Ieu prosés validasi modél tés kaparigelan maca anu dirévisi, dicangking format draft révisi modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA anu satulunya dilarapkeun di kelas. Hasil tés anu dilarapkeun, tuluy divalidasi jeung dirévisi tahap kahiji jeung kadua, pikeun dilarapkeun di SMAN 2 Banjar. Hasil tés katilu, divalidasi tuluy dirévisi deui pikeun dilarapkeun di tilu sakola (SMAN 1,2,3 Banjar). Sabada éta, hasil dirévisi sarta geus bisa diimpleméntasikeun di unggal sakola. Sangkan leuwih museur, dina ieu panalungtikan diébréhkeun lembar observasi perangkat modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X saperti ieu di handap.

Tabél 3.9

Lembar Observasi Perangkat Modél Tés Kaparigelan Maca Basa Sunda

Mata Pelajaran	Basa Sunda
Kelas/Semester	X/1
Kompeténsi Inti	<p>KI 1: Menerima, menjalankan, dan menghargai ajaran agama yang dianutnya.</p> <p>KI 2: Menunjukkan perilaku jujur, disiplin, tanggungjawab, santun, peduli, dan percaya diri dalam berinteraksi dengan keluarga, teman, guru, dan tetangganya serta cinta tanah air.</p> <p>KI 3: Memahami, menerapkan, menganalisis dan mengevaluasi pengetahuan faktual, konseptual, prosedural, dan metakognitif pada tingkat teknis, spesifik, detil, dan kompleks berdasarkan rasa ingin tahuinya tentang (a) ilmu pengetahuan, (b) teknologi, (c) seni, (d) budaya, dan (e), humaniora dengan wawasan, kemanusiaan, kebangsaan, kenegaraan, dan</p>

	peradaban terkait, penyebab fenomena dan kejadian, serta menerapkan pengetahuan, pada bidang kajian yang spesifik sesuai dengan bakat dan minatnya untuk memecahkan masalah.
	KI 4: Menunjukkan keterampilan menalar, mengolah, dan menyaji secara (a) efektif, (b) kreatif, (c) produktif, (d) kritis, (e) mandiri, (f) kolaboratif, (g) komunikatif, dan (h) solutif, dalam ranah konkret dan abstrak terkait dengan pengembangan dari yang dipelajarinya di sekolah, serta mampu menggunakan metode sesuai dengan kaidah keilmuan.
Kompetensi Dasar	3.2 Membandingkan jenis dongeng, berdasarkan isi, struktur, dan aspek kebahasaan.
Aspek Pembelajaran	Maca
Indikator	3.2.1 Menjelaskan ciri-ciri dongeng (<i>dengan cermat</i>). 3.2.2 Membandingkan jenis-jenis Dongeng (<i>dengan teliti</i>) 3.2.3 Menganalisis unsur-unsur intrinsik dari dongeng yang dibaca (<i>dengan cermat</i>)
Matéri Pokok Pembelajaran	Dongéng

Tabél 3.10

Penilaian

Jenis Penilaian	V	Proses
		Produk
Jenis Alat Penilaian		Tes
	V	Non Tes
Bentuk Alat Penilaian		Tes Lisan
		Tes Tulis
	V	Tes Unjuk Kerja
		Tagihan hasil karya/praktek, produk, tugas, proyek, portofolio
	V	Pengukuran Sikap (Karakter)
	V	Penilaian diri
	V	Pengamatan

Instrumen/Soal:

A. PILIHAN GANDA
Pilih salahsahiji jawaban anu pangbenerna!

Baca dongéng ieu di handap pikeun ngajawab soal nomer 1-5!

.....

Pasosoré wanci bangsa manuk baralik ka panonobanana, si Candrika ogé balik, ngan ayeuna mah ka tangkal kiara panonoban merak anu paeunteung-eunteung jeung panonoban gagak. Mimitina mah euweuh anu ngaharu biru, da mémang mun diténjo saliwat mah méh taya bédana jeung merak-merak séjén.

Saperti biasa, unggal soré merak-merak jalu sok némbongkeun kamonesanana, paalus-alus mélérkeun buntutna, pangpangna pikeun **ngirut** merak bikang. Si Candrika ogé teu tinggaleun. Malah aya leuwihna, lantaran manéhna hayang némbongkeun kabungahna pédaheus jadi merak bari sari-sari mpuas ka bangsa gagak, bangsana sorangan anu dipikajid pédahe buluna teu éndah. Si Candrika leuwih motah ti merak-merak séjén.

Tayohna mah sagala tindak-tanduk Si Candrika disérangeun ku kokolot merak di dinya. Kokolot merak nyampeurkeun si Candrika, terus nyarta. Pokna “Ké heula, Lur, ari andika téh merak timana? Siga lain bangsa urang”

Si Candrika kacida reuwansna “Ti dieu, ti ieu leuweung!” témbal Candrika gugup.

-
1. Judul dongéng di luhur nyaéta.....
 a. Gagak buluna jadi hideung
 b. Gagak hayang jadi merak
 c. Gagak kajajadén
 d. Merak kajajadén
 e. Merak hayang jadi gagak

 2. Dongéng di luhur kaasup kana jenis dongéng...
 a. Fabel b. Parabel c. Mite d. Sagé e. Legénda

 3. Ditilik tina eusi dongéng di luhur, si Candrika téh nyaéta...
 a. merak d. Kokolot lembur
 b. kokolot merak e. gagak
 c. Jelema biasa

 4. Naon amanah atawa pesen nu nyangkaruk dina dongéng di luhur?
 a. Kudu tumarima kana takdir
 b. Kudu soméah ka sasama
 c. Kudu sabar jeung tawekal
 d. Ulah sok kamalinaan
 e. Kudu asak tinimbangan

 5. Kecap “ngirut” baris kadua, paragraf kadua, saharti jeung kecap.....
 a. Méré béja
 b. Mengkerut
 c. Nyirian
 d. Némbongkeun
 e. Narik ati

B. ÉSÉY

Pék jawab patalékan ku cara maca ieu dongéng di handap!

DONGÉNG KARAJAAN ONOM PULO MAJETI

Kacatur, Patih Selang Kuning ti Karajaan Galuh nampa pancén ti Sang Prabu Raksa Buana, pikeun ngalegaan wilayah ku cara muka lahan anyar.

Ki Patih tumanya ka Raja,

“Leuweung palih mana atanapi reuma nu mana nu kagalih ku dampal Gusti?”
Kanjeng raja mésem, pok ngajawab.

“Lain leuweung, lain reuma nu kapikir ku kaula téh, tapi tanah ranca nu masih kawengku ku Galuh, nyaéta Pulo Majeti. Saenyana éta daerah téh lain ngan hiji pulo wungkul, tapi aya tujuh, nyaéta Pulo Tulang, Pulo Sireum, Pulo Sero, Pulo Handiwung, Pulo Emas, jeung Pulo Wadana, Pulo Majeti kaitung nu pangbadagna”.

“Ayeuna kaula meredih ka andika, sangkan nagri séjén nyarahoeun yén Pulo Majeti teh bawahan Galuh, Prak geura wangun ku andika, sukur-sukur mun andika bisa ngawangun pulo-pulo séjénna”.

“Prak geura kerid jeung keprak batur-batur anu suka jeung andika, malar dangiang Galuh beuki wangi, Buktikeun yén Galuh téh lega ambahana, kaharti Ki Patih?”.

“Kahartos pisan Gusti, Jisim kuring seja tumut babakti ka dampal gusti, tong boroning lara, dalah dugi ka nemahan pati ogé, seja tumut ka salira gusti”. Walon ki patih.

Isukna, kulawaga Patih Selang Kuning jeung rahayat anu rék pindah ngaleut ngabandaleut ngajugjug Pulo Majeti. Teu nolih kacapé, der... digarawé ngawangun pakampungan di unggal pulo nu sakirana bisa ditempatan. Minangka puseur dayeuhna nyaéta Pulo Majeti tur diwangun karaton pikeun Patih Selang Kuning, nu jadi wawakil Prabu Raksabuana ti karajaan Galuh.

Dina waktu anu singget, Pulo Majeti jeung sabudeureunana jadi ramé. Rahayat mimiti pelak cokel di tanah darat, dupi patali marga ti pulo ka pulo ngagunakeun rakit atawa parahu. Dina tepang taun anu munggaran hasil tani mucekil tur bisa dikumpulkeun baktikeuneun ka Karajaan Galuh.

Teu karasa, Patih Selang Kuning nu sasatna jadi raja, jeung rahayatna, geus sapuluh taun ngaraksa Pulo Majeti jeung sabudeureunana kalawan ayem tengtrem tur saruka bungah.

Dina hiji waktu, patih Selang Kuning ngumpulkeun kulawargana pikeun ngabadamikeun hal nu ceuk pikirna kacida pentingna sarta pok cumarita.

“Ana dipikir-pikir, karugi-rugi urang hirup di ieu tempat bari ngan jadi éréhan nagri séjén. Ceuk pamikir kaula mah, kieu peta teh teu kudu lana, teu kudu salawasna. Leuwih hadé urang misahkeun diri bae ti Galuh, sakalian émbarkeun ka luar pulo Majeti yén ayeuna mah urang téh geus ngadeg karajaan anu mandiri, lain éréhan Galuh”.

Ibu rama katut Garwana nyaéta Nyi Gandawati, ngawawadian yén kitu peta téh baris ngabalukarkeun teu hadé sarta tur mawa mamala. Tapi... dasar napsu keur ngaberung hayang janten ratu, amarah ngagulidag hayang jadi raja, sagala nasehat taya nu metu.

“Hirup jeung huripna Karajaan Pulo Majeti aya dina Dampal leungeun kaula”, pokna.

Atuh isukna, Selang Kuning ngistrenan anjeun janten Prabu Selang Kuning Sulaéman Anom, ari praméswarina nyaéta ibu ratu Gandawati, sedengkeun patihna nyaéta Radén Kalintu Udara Pamegat Jagat, sarta dibantu ku pangagung-pangagung nagara lianna. Mung, ari ka Galuh mah teu wantun geruh, margi sieun Prabu Raksabuana bendu, terus ngarurug perang.

Kacaritakeun, Prabu Raksabuana nampa béra ti mantri luar ngeunaan kaayaan di Pulo Majeti. Tadina mah rada bendu, tapi anjeuna téh raja anu wijaksana. Sabada asak tinimbangan, ahirna mancegkeun niat seja nganjang ka karajaan Pulo Majeti salaku dultur jeung tatangga nagara. Dina poé éta kénéh aleutan raja Galuh ngabring ngajugjug pulo Majeti, wanci panonpoé condong geus cunduk ka nu di jugjug.

“Enyaan geuning tohaga Karajaan Pulo Majeti téh, tétela rahayatna gé soméah daréhdéh, prajuritna rancingeus jeung parigel”, gerentes kanjeng raja.

“Saurkeun ka kanjeng raja, aya kaula kituh, kanjeng prabu ti Galuh” saur Prabu raksa Buana ka salahsaurang Prajurit.

Demi Sang Prabu Selang Kuning, nampa béra aya Prabu Galuh teh manahna kaburu kaweurn tagiwur. ujug-ujug jorojoy boga sangkaan goréng. “Boa-boa rék ngahukuman kaula nu geus tambelar, boa-boa rék ngarurug Pulo Majeti nu meunang hésé béléké ku aing diwangun” ceuk ingetanana.

Teu tata pasini deui Prabu Selang Kuning ngojengkang ka kamar pasepén. Ingetanana ngacacang kamana-mana. “Kumaha pipeteun? Naha rék diantep? Beu...deudeuh teuing rahayat Pulo Majeti. Sabalikna mun kaula ngalawan, pamohalan kana wanina, aing kudu adu hareupan jeung Prabu Galuh anu geus sakitu gedé jasana ka aing, ahh...”. Ki Selang Kuning ngarahu...

Prabu Selang Kuning mekel cai kana bokor emas. Sabada diparancahan, terus diképrét-képrét. Teu sawatara lila... geleger...geleger ... Burinyay...jelegér... Bumi asa génjlong, sora guludug siga ngahaja rék meulah lemah. Alam jadi poék mongkléng buta rata, Buana Pulo Majeti lir anu disaput ku méga hideung.

Sawatara waktu ti harita, Bray...alam caang deui, ngan di éta tempat jadi réhé combrék, padahal tadina mah dayeuh anu sakitu raména tur gegek rahayatna. Karajaan anu sakitu tohagana jeung sakur pangeusina ngariles tilem, kaayaan jadi mulang ka asal tempat nu geueuman tur hara-haraeun. Nurutkeun carios, Prabu Selang Kuning, Ratu Gandawati, Patih Kalintu udara, rahayat sakumna, sareng nagarana, tilem jaranten onom...nu nepi ka kiwari sering disambat sarta dipuhit ku nu masih percaya. Dupi kecap Onom..asalna tina kecap Anom, atawa Prabu anom. Karajaan jeung rahayatna biasa disebat karajaan Onom jeung bangsa Onom, nyaéta bangsa lelembut atawa siluman.

Mangga...boh bilih aya nu panasaran hoyong ngabuktoskeun...kantun sumping wae ka Pulo Majeti, pendakan kuncenna, candak sarat-sarat babakti sapuratina. Wilujeng Nyobian...!

Pék analisis unsur-unsur dongéng “Rawa Onom” luyu jeung patalékan ieu di handap!

1. Naon jejer atawa téma dongéng di luhur téh?
2. Sebutkeun saha waé palaku jeung waték dina dongéng di luhur téh!
3. Dimana lumangsungna, iraha waé kajadianana, jeung kumaha situasina carita dina dongéng di luhur téh?
4. Sebutkeun hal-hal anu ngandung unsur pamohalan dina éta dongéng!
5. Kaasup kana jenis dongéng naon “Rawa Onom” téh? Pék jelaskeun alesanana!

Rubrik Penilaian:

- Konci Jawaban

Jumlah soal dina modél téks kaparigelan maca basa Sunda 2 aya 10 soal, 5 soal pilihan ganda, 5 soal Éséy. Konci jawabanana nyaéta saperti ieu di handap.

- a. Pilihan Ganda

1. B
2. A
3. E
4. A

5. E

b. Éséy

1. Ngeunaan amanah, nyaéta patih anu tambelar lantaran sarakah hayang ngawasa Pulo Majeti.
2. Prabu Raksabuana : wijaksana jeung asak tinimbangan
Patih Selangkuning: daria jeung soson-soson dina mancén gawé, tapi teu amanah
3. Témpat: Karaton, Pulo Majeti, Kamar Pasepén
Waktu : beurang, pasosoré
Suasana : Mimitina ayem, tengtrem, dina tungtung caritana geueuman tur pikasieuneun
4. a. Karajaan Pulo Majeti anu sakitu tohagana jeung sakur pangeusina ngariles tilem, kaayaan jadi mulang ka asal tempat nu geueuman tur hara-haraeun dina waktu anu singget sabada Prabu Selangkuning ngéprét-ngéprétkeun cai nu geus diparancahan.
b. Prabu Selang Kuning, Ratu Gandawati, Patih Kalintu udara, rahayat sakumna, katut nagarana, tilem jaradi onom (siluman), nu nepi ka kiwari sering disambat sarta dipuhit ku nu masih percaya.
5. Mite, lantaran nyaritakeun hal-hal ghaib nu patali jeung kapercayaan masarakat Legénda, lantaran nyaritakeun asal usul ngaran patempata

- Pedoman Penskoran:

Bobot skor jumlah bener dina pilihan ganda nyaéta 6 poin unggal nomerna, sedengkeun dina Éséy skor maksimal unggal butir soal 4 poin. Jadi, skor maksimal dina pilihan ganda nyaéta 30, sedengkeun dina Éséy 20. Sangkan leuwih jelas deui, cara méré skor dina modél tés 2 diébréhkeun saperti ieu di handap.

a. Skor Pilihan Ganda

Jumlah Bener x 6

Skor maksimal :

$$5(\text{Butir Soal}) \times 6 = 30$$

b. Skor ÉSÉY

Ieu rubrik di handap digunakan pikeun meunteun jawaban Éséy anu luyu jeung soal nu diébréhkeun dina Éséy.

No.	Aspek nu diajén	Tingkat Kafaséhan			
		1	2	3	4
1.	Pamahaman jeung ketepatan eusi				
2.	Kasaluyan struktur kalimah nu digunakan				
Jumlah Skor :					
Nilai : _____					
Kat:					
4 = Jawaban saluyu, kalimah merenah 3 = Jawaban saluyu, kalimah kurang merenah 2 = Jawaban kurang saluyu, kalimah merenah 1 = Jawaban kurang saluyu, kalimah kurang merenah 0 = Jawaban salah/teu dieusian					

Skor Maksimal :

$$1 \text{ Butir Soal} = 4 \text{ poin}$$

$$5(\text{Butir Soal}) \times 4 = 20$$

c. Skor Gabungan

Nur Aisyah Suwanda, 2019

MODÉL TÉS KAPARIGELAN MACA BASA SUNDA

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

<p>(Skor Pilihan Ganda + Skor ÉSÉY) x 2</p> <p>Skor maksimal: $(30+20) \times 2 = 100$</p> <p>Kriteria penilaian:</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>Alus Pisan</td><td>(A)</td><td>: 90 – 100</td></tr> <tr> <td>Alus</td><td>(B)</td><td>: 70 – 89</td></tr> <tr> <td>Cukup</td><td>(C)</td><td>: 66 – 69</td></tr> <tr> <td>Kurang</td><td>(D)</td><td>: ≤ 65</td></tr> </table>			Alus Pisan	(A)	: 90 – 100	Alus	(B)	: 70 – 89	Cukup	(C)	: 66 – 69	Kurang	(D)	: ≤ 65
Alus Pisan	(A)	: 90 – 100												
Alus	(B)	: 70 – 89												
Cukup	(C)	: 66 – 69												
Kurang	(D)	: ≤ 65												

Dumasar kana éta pedoman observasi, pikeun ngavalidasi rarancang modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA, dibutuhkeun lembar penilaian kualitas modél tésna, anu ébréh dina tabél 3.11.

Tabél 3.11

Kualitas Perangkat Modél Tés Kaparigelan Maca Basa Sunda Kelas X SMA

No	Aspek Penilaian	Rata-rata Skor Validasi
1.	Petunjuk: Kejelasan petunjuk modél tés kaparigelan maca basa Sunda	
2.	Matéri: a. Kejelasan rumusan indikator	
	b. Kejelasan hubungan antara jenis penilaian jeung indikator	
	c. Kejelasan hubungan antara alat tés jeung indikator	
	d. Kejelasan bahan penilaian jeung materi anu diuji	
	e. Kejelasan bahan penilaian jeung modél tés anu digunakeun	
3.	Basa: a. Makéna basa baku	
	b. Rumusan basa komunikatif	
	c. Ngagunakeun kalimah jeung kekecapan anu babari dipikaharti	
4.	Tata Tulis: a. Makéna huruf	
	b. Makéna ukuran huruf	
	c. Format atawa lay out modél tés kaparigelan maca	
5.	Pedoman Penskoran: a. Rubrik tés kaparigelan maca basa Sunda	
	b. Deskripsi rubrik tés kaparigelan maca basa Sunda	
6.	Penilaian Umum: Penilaian sacara umum kana modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA.	

Dumasar kana tabél 3.11, pikeun ngajén atawa ngavalidasi modél tésna, dibutuhkeun skala pikeun ngukur standar kualitas unggal aspek penilaianana. Dina ieu panalungtikan, skala anu digunakeun nyaéta skala *likert* wong ceklis, anu ngébréhkeun pengukuran rata *expert judgement* jeung panalungtikan di lapangan kana modél tés anu diasongkeun. Rentang kualitas modél tés kaparigelan maca diwincik ngaliwatan kritériana; (A) 3,6 - 4,0 = hadé pisan, (B) 3,1 – 3,5 = hadé, (C) 2,6 – 3,0 = cukup, (D) 1,01 - 2,50 = kurang.

3.3.2 Téhnik Ngumpulkeun Data

Téhnik anu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta studi literatur, jeung studi dokuméntasi. Sumber primér dina ngumpulkeun data dina ieu panalungtikan jeung pamekaran dicangking ngaliwatan studi literatur, anu digunakeun pikeun maluruh tiori-tiori pangrojong, saperti pamarekan tés basa, métode, desain, instrumén, kompeténsi, jeung tinimbangan-tinimbangan dina nyusun modél tés.

Ari téhnik studi dokuméntasi digunakeun minangka bukti sakaligus pangweweg, ngumpulkeun dokumén pangrojong saperti SKL, KI, KD, Silabus, jeung RPP, tugas siswa dina pangajaran di unggal sakola, katut data statistik tina validasi modél tés.

Dumasar téhnik nu digunakeun, kawangun runtusan léngkah-léngkah nu dilakukeun nalika ngumpulkeun data, saperti ieu di handap.

- a. Nalungtik jeung ngumpulkeun informasi ti sakola, anu ngawengku analisis dokumén silabus jeung RPP, observasi ka kelas, jeung persiapan laporan.
- b. Nyieun rarancang modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA pikeun diuji coba skala leutik, kaasup di jerona validasi internal ku cara ka Dosén Basa Sunda UPI jeung MGMP basa Sunda Kota Banjar.
- c. Ngamekarkeun pola modél tés, kaasup dijerona matéri, kompeténsi, jeung instrumén tés kaparigelan maca basa Sunda.
- d. Uji coba tahap kahiji, di SMAN 2 Banjar, digunakeun 3 nepi ka 45 siswa, data anu dicangking tuluy dikumpulkeun jeung dianalisis.
- e. Révisi produk lapangan kahiji.

- f. Uji coba tahap kadua, (ahir), di tilu sakola, SMAN 1, 2, 3 Banjar, 9 nepi ka 135 siswa.
- g. Data kuantitatif dina lumangsungna subjék saméméh jeung sabada dikumpulkeun, hasilna diévaluasi.
- h. Révisi produk ahir-révisi produk sakumaha disarankeun dina hasil uji coba lapangan operasional.
- i. Nyebarkeun jeung ngaimpleménntasi, laporan produk modél tés kaparigelan maca basa Sunda.

Patali jeung éta pedaran, dina ieu métode RnD, dirarancang dumasar modél Borg & Gall jeung Richey & Klein, anu didadarkeun ngaliwatan tilu tahapan, nyaéta (1) ngararancang, (2) produksi, jeung (3) évaluasi. Éta tilu wincikan téh ébréh dina pedaran saperti ieu di handap.

1) Ngararancang

Dina ieu pedaran, dipaluruh sababaraha data pangrojong pikeun ngadesain tés kaparigelan maca basa Sunda di SMA, boh tina eusi, wengkuananan, format, atawa waktu lumangsungna tés.

2) Produksi

Sabada data-data pangrojong dicangking jeung dirarancang, disusun pamekaran modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA, instrumén, kaasup format penilaian pikeun divalidasi sacara internal jeung éksternal (ujicoba).

3) Évaluasi

Sabada modél tés disusun, anu saterusna nyaéta validasi ka ahli (*expert judgement*). Ahli anu dilibetkeun diantarana waé (1) ahli dina widang pangajaran basa Sunda, nyaéta Dosén Prodi Pendidikan Bahasa dan Budaya Sunda, Sekolah Pascasarjana UPI, Prof. Dr. H. Yayat Sudaryat, M.Hum jeung Dr. H. Usep Kuswari, M.Pd; (2) praktisi/guru, nyaéta Drs. H. Juandi, M.Pd salaku ketua MGMP Basa Sunda SMA Kota Banjar. Instrumén anu dicangking, tuluy dirévisi sarta dicangking draft révisi. Dina ieu téhnik, dipiharep dicangking modél tés anu valid jeung réliabel, kucara ngalibetkeun ahli dina widang pangajaran basa Sunda jeung praktisi salaku akademisi.

Sabada dicangkingna draft révisi, éta modél dirévisi, anu satulunya diujicoba di hiji sakola, dicangking draft révisi, saterusna dianalisis jeung dirévisi, tuluy diujicoba di tilu sakola, hasil ujicoba tuluy dianalisis sacara deskriptif nepi ka cindek jadi modél tés anu valid jeung réliabel.

3.4 Analisis Data

Bodgan (dina Sugiyono, 2013, kc. 244) nétélakeun *analisis data adalah proses mencari dan menyusun secara sistematis data yang diperoleh dari hasil wawancara, catatan lapangan, dan bahan-bahan lain, sehingga dapat mudah dipahami, dan temuannya dapat diinformasikan kepada orang lain.*

Dina ieu panalungtikan, data nu geus dikumpulkeun téh tuluy diolah. Sakumaha anu diébréhkeun dina pedaran saméméhna, yén dina ieu panalungtikan jeung pamekaran téh kaasup kana lével 4. Luyu jeung instrumén panalungtikan, analisis datana ogé dilakukeun di tilu bagian, nyaéta dina nganalisis poténsi jeung masalah, ngumpulkeun informasi, jeung validasi desain sacara internal (*expert judgement*) sacara kualitatif jeung uji validasi langsung tés ka siswa (éksternal) sacara kuantitatif.

Sacara kuantitatif, analisis data diébréhkeun ngaliwatan wangu statistika pikeun nguji validitas jeung réliabilitas ku program IBM SPSS *Statistics-19*. Validitas butir soal didadasaran ku réana nilai (*r Product Moment*) anu bisa disebut valid saupama leuwih ti r tabél, anu didadasaran ku jumlah réspondén jeung taraf signifikansi. Taraf signifikansi nilaina 0,05 ku jumlah réspondén dina tahap 1 jumlahna 35 siswa, tahap 2 jumlahna 105 siswa. Ieu di handap mangrupa rumus dina uji validitas jeung réliabilitas.

a. Uji Validitas Soal

$$r = \frac{N (\sum_{i=1}^N X_i Y_i) - (\sum_{i=1}^N X_i) (\sum_{i=1}^N Y_i)}{\sqrt{[N \sum_{i=1}^N X_i^2 - (\sum_{i=1}^N X_i)^2] \cdot [N \sum_{i=1}^N Y_i^2 - (\sum_{i=1}^N Y_i)^2]}}$$

Keterangan:

r: koéfisién korélasí product moment

X: skor unggal pertanyaan/item

Y: skor total

N: jumlah réspondén

Kritéria validitas ditangtukeun ku cara maluruh *r* hitung. Saupama nilai *r* hitung $\geq r$ tabél, patalékan dina soal miboga signifikansi kana skor total (hartina butir soal valid). Sabalikna saupama nilai *r* hitung $\leq r$ tabél, patalékan dina soal henteu miboga korélasí signifikan kana skor total (hartina butir soal henteu valid). Kategori validitas ébréh saperti ieu:

$0,80 < r_{xy} \leq 1,00$ validitas hadé pisan

$0,60 < r_{xy} \leq 0,80$ validitas hadé

$0,40 < r_{xy} \leq 0,60$ validitas cukup

$0,20 < r_{xy} \leq 0,40$ validitas goréng

$0,00 < r_{xy} \leq 0,20$ validitas goréng pisan

$r_{xy} \leq 0,00$ henteu valid

b. Uji Réliabilitas Soal

Pikeun ngitung réliabilitas digunakeun rumus *Spearman brown*:

$$r_{nn} = \frac{2 r_{1.2}}{1 + (n-1) r_{1.2}}$$

Keterangan:

$$n = \text{panjang tés anu sarua jeung } 2 \text{ lantaran sakumna tés} = 2 \times \frac{1}{2}$$

Kritéria réliabilitas ditangtukeun téh nyaéta saupama nilai $r_{11} \geq 0,70$, butir patalékan dina soal miboga korélasí signifikan kana skor total (hartina butir soal disebut réliabel). Sabalikna saupama nilai $r_{11} \leq 0,70$, butir patalékan dina soal henteu miboga korélasí signifikan kana skor total (hartina butir soal disebut teu réliabel). Anapon katégorina ébréh saperti ieu di handap.

$0,80 < r_{11} \leq 1,00$ réliabilitas hadé pisan

$0,60 < r_{11} \leq 0,80$ réliabilitas hadé

$0,40 < r_{11} \leq 0,60$ réliabilitas cukup

$0,20 < r_{11} \leq 0,40$ réliabilitas goréng

$-0,00 < r_{11} \leq 0,20$ réliabilitas goréng pisan

Analisis anu dilakukeun museur kana, perangkat tés, matéri, cara ngerjakeun, bahasa, jenis alat tés anu digunakeun, tata tulis, jeung pedoman skorsing. Anapon léngkah-léngkah dina nganalisis ieu data nyaéta:

- a. mariksa deui data anu geus dikumpulkeun;
- b. nyieun papasingan data dumasar kana kompeténsi kaparigelan maca basa Sunda katut instruménna;
- c. analisis data dumasar kana validasi internal jeung éksternal;
- d. ngaimpleméntasi modél tés kaparigelan maca basa Sunda kelas X SMA; jeung
- e. nyieun kacindekan.